

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра цивільного процесу

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ВИЗНАННЯ ТА ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ІНОЗЕМНИХ СУДІВ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків
2021

Силабус навчальної дисципліни «Визнання та виконання рішень іноземних судів» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. с. 19.

Розробники:

Кравцов Сергій Олександрович
кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри цивільного процесу
(протокол № 1 від 13 вересня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні кафедри цивільного процесу
(протокол № 9 від 8 червня 2022 року)

Завідувач кафедри - Костянтин Гусаров, доктор юридичних наук,
професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Визнання та виконання рішень іноземних судів
Вид навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Кравцов Сергій Олександрович, к.ю.н., доцент кафедри цивільного процесу
Контактний телефон	067 8633009
E-mail	kravtsov_serg@ukr.net
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації у Facebook:	https://www.facebook.com/profile.php?id=100009478018000

Анотація навчальної дисципліни

Розвиток економічного обороту і приватноправових відносин між резидентами різних держав зумовлює необхідність застосування специфічних механізмів правового захисту і формування сегмента юридичної практики – міжнародного цивільного процесу. У структурі останнього важливе місце займає інститут визнання і виконання рішень іноземних судів, що у літературі отримав назву «транскордонного», або «транснаціонального», виконавчого провадження, що підкреслює його пов'язаність із правопорядками різних держав, адже йдеться про потребу виконувати рішення суду за межами країни, в якій воно було ухвалене.

Транскордонне виконавче провадження розглядатиметься як частина міжнародного цивільного процесу, що становить собою сукупність процесуальних правових норм, які містяться у внутрішньому праві держави й міжнародних договорах за участю цієї держави, та регулюють

цивільні процесуальні правовідносини з приводу виконання рішень іноземних судів й арбітражів і виконання рішень за участю іноземного елемента.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування цілісної системи професійних компетентностей здобувачів вищої освіти у відносно самостійному і специфічному сегменті юридичної практики – транскордонному виконавчому провадженні, який потребує застосування міжнародно-правових актів, модельних міжнародно-правових норм за наявності “іноземного елемента” й поширення національного правового режиму на процедури визнання й виконання рішень іноземних судів і рішень міжнародного комерційного арбітражу .

Завдання

– формування поглибленої системи теоретичних знань (концепцій, доктрин науки цивільного процесуального права) щодо процедур визнання й виконання рішень іноземних судів як специфічного сегмента юстиціарної юридичної практики з “іноземним елементом”, яка здійснюється у правових формах транскордонного виконавчого провадження, врегульованого міжнародно-правовими актами, модельними нормами права, інтеграційним правом ЄС і національним правом;

– розуміння основних тенденцій правового регулювання і практики транскордонного виконавчого провадження в контексті міжнародних стандартів справедливого судочинства, функцій виконавчого провадження і транскордонного виконавчого провадження у процесуальних системах;

– оволодіння науково-теоретичними підходами, практичними методами і прийомами професійної діяльності у провадженнях транскордонного характеру з визнання й виконання рішень іноземних

судів і міжнародного комерційного арбітражу у різних національних правопорядках;

– засвоєння інноваційних практик, практичних навичок юридичної техніки тлумачення масиву нормативно-правових актів, що унормовують транскордонне виконавче провадження, документотехніки складення процесуальних, ділових та інших документів під час провадження у справах щодо визнання й виконання рішень іноземних судів і міжнародного комерційного арбітражу.

– набуття умінь з аналізу й оцінки процесуальних ситуацій, які виникають під час визнання й виконання рішень іноземних судів і міжнародних комерційних арбітражів.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Цивільний процес», «Виконавче провадження».

Кореквізити: «Міжнародний цивільний процес», «Міжнародний комерційний арбітраж».

Постреквізити: -

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД – 1. Демонструвати знання теорій й концепцій науки цивільного процесуального права у сфері міжнародного цивільного процесу і транскордонного виконавчого провадження стосовно визнання і виконання іноземних судових рішень і рішень міжнародного комерційного

арбітражу.

РН НД – 2. Проводити структурно-функціональний аналіз транскордонного виконавчого провадження як підгалузі міжнародного цивільного процесу відповідно до рівня, що підтримується передовими науковими теоріями і практиками, включаючи інноваційні аспекти професійної діяльності, пов'язані з найбільш передовими знаннями й практиками у сфері визнання й виконання іноземних судових рішень і рішень міжнародного комерційного арбітражу.

РН НД – 3. Характеризувати існуючі тенденції уніфікації і гармонізації правового регулювання визнання й виконання іноземних судових рішень і рішень міжнародного комерційного арбітражу в умовах правової глобалізації.

РН НД – 4. Здійснювати аналіз і використовувати практику Європейського суду з прав людини з питань застосування міжнародних стандартів справедливого судочинства щодо виконавчого провадження в цілому, визнання й виконання рішень іноземних судів і міжнародного комерційного арбітражу в контексті тлумачення п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод; доступності правосуддя і права на справедливий судовий розгляд

РН НД – 5. Інтерпретувати механізм правового регулювання транскордонного виконання іноземних судових рішень і рішень міжнародного комерційного арбітражу в контексті застосування міжнародно-правових актів, модельних міжнародно-правових норм (норм м'якого права), національного законодавства за наявності “іноземного елементу” у сфері приватних правовідносин і цивільної юрисдикції.

РН НД – 6. Надавати професійну оцінку актуальному стану правового регулювання транскордонного виконання іноземних судових рішень і рішень міжнародного комерційного арбітражу в інтеграційному праві Європейського Союзу та його застосування до суб'єктів права третіх

країн.

РН НД – 7. Застосовувати порівняльно-правовий метод тлумачення законодавства й норми міжнародного і національного права у сфері правового унормування транскордонного виконавчого провадження, визнання й виконання іноземних судових рішень і рішень міжнародного комерційного арбітражу.

РН НД – 8. Виявляти системні зв'язки й детермінанти застосування юридичних засобів забезпечення принципу верховенства права й загальновизнаних норм і принципів міжнародного права у практичному контексті у сфері транскордонного виконавчого провадження.

РН НД – 9. Здійснювати юридичну кваліфікацію правовідносин, що виникають із визнанням і виконанням іноземних судових рішень і рішень міжнародного комерційного арбітражу, визначати належні процесуальні процедури транскордонного виконавчого провадження як процесуальної форми реалізації права на справедливий судовий розгляд.

РН НД – 10. Володіти навичками кваліфікації цивільної справи як комплексного юридичного факту й предмета діяльності національних судів у справах про визнання й виконання іноземних судових рішень і рішень міжнародного комерційного арбітражу, навичками вирішення юрисдикційних питань щодо юрисдикції національних судів, конкуренції судової юрисдикції й делокалізації арбітрабельності (юрисдикції) міжнародного комерційного арбітражу.

РН НД – 11. Формулювати практично-орієнтовані цілі, стратегію і тактику професійної діяльності, оцінювати судову перспективу реалізації іноземних судових рішень і рішень міжнародного комерційного арбітражу в національних правопорядках, можливість й ефективність інструментів позасудового врегулювання спорів.

РН НД – 12. Типологізувати процесуальні ситуації у судових провадженнях із визнання й виконання іноземних арбітражних рішень і

рішень міжнародного комерційного арбітражу, прогнозувати ситуації юридичних помилок при проведенні процесуальної діяльності й ухваленні процесуальних рішень у справах визнання й виконання іноземних судових рішень і рішень міжнародного комерційного арбітражу.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

п/п	№	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
		Теми лекцій	Теми практичних занять	
	1	Виконавче провадження в процесуальних системах	Виконавче провадження в процесуальних системах	8
	2	Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні.	Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні..	8
	3	Процедурні питання визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні.	Процедурні питання визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні.	8
	4	Визнання та надання дозволу на виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу.	Визнання та надання дозволу на виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу.	8
	5	Визнання та виконання судових рішень іноземних судів в Європейському Союзі.	Визнання та виконання судових рішень іноземних судів в Європейському Союзі..	8

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

п/п	№	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
	1	Виконавче провадження в процесуальних	Виконавче провадження в процесуальних системах	

	системах		110
2	Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні.		
3	Визнання та надання дозволу на виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу.	Визнання та надання дозволу на виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу.	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- доопрацювання матеріалів лекцій;
- робота у студентському науковому гуртку кафедри;
- наукове повідомлення за вузькоспеціальною проблематикою;
- створення портфоліо навчального курсу та його презентація;
- розробка кейсів;
- розробка схем, таблиць, слайдів з тем навчальної дисципліни;
- підготовка тематичних презентацій;
- підготовка та публікація наукових статей, тез;
- анотування наукових статей і монографій;
- здійснення аналізу законопроектів та змін до законодавства тощо.

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти.

1. Договір між Україною і Китайською Народною Республікою про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах від 31.10.1992

[Електронний ресурс] - Режим доступу:

http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/156_014

2. Договір між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах від 24.05.1993 [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/616_174

3. Договір між Україною і Литовською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах від 07.07.1993 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/440_002

4. Договір між Україною і Республікою Молдова про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах від 13.12.1993 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/498_604

5. Договір між Україною і Естонською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах від 15.02.1995 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/233_659

6. Договір між Україною і Республікою Грузія про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах від 09.01.1995 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/268_542

7. Договір між Україною і Латвійською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах від 23.05.1995 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/428_627

8. Договір між Україною і Монголією про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах від 27.06.1995 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/496_001

9. Договір між Україною і Республікою Узбекистан про правову допомогу і правові відносини у цивільних і сімейних справах від

19.02.1998 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу:
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/860_013

10. Договір між Україною та Соціалістичною Республікою В'єтнам про правову допомогу і правові відносини у цивільних та кримінальних справах від 06.04.2000 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу:
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/704_050

11. Договір між Україною та Республікою Македонія про правову допомогу в цивільних справах від 10.04.2000 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/807_010

12. Угода між Україною та Турецькою Республікою про правову допомогу та співробітництво у цивільних справах від 23.11.2000 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу:
http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/792_600

13. Договір між Україною і Чеською Республікою про правову допомогу і правові відносини у цивільних справах від 28.05.2001 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу:
http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/203_018

14. Договір між Україною та Угорською Республікою про правову допомогу в цивільних справах від 02.08.2001 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/348_026

15. Договір між Україною і Румунією про правову допомогу та правові відносини в цивільних справах від 30.01.2002р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/642_029

16. Угода між Україною та Грецькою Республікою про правову допомогу в цивільних справах від 02.07.2002 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/300_013

17. Договір між Україною і Республікою Куба про правові відносини та правову допомогу в цивільних і кримінальних справах від 27.03.2003р. [Електронний ресурс] - Режим доступу:

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/192_021

18. Договір між Україною та Кореїською Народно-Демократичною Республікою про правову допомогу в цивільних та кримінальних справах від 13.10.2003р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/408_012

19. Договір між Україною та Ісламською Республікою Іран про правові відносини та правову допомогу у цивільних і кримінальних справах від 11.05.2004 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/364_026

20. Договір між Україною та Республікою Болгарія про правову допомогу в цивільних справах від 21.05.2004 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/100_056

21. Угода між Україною та Республікою Кіпр про правову допомогу в цивільних справах від 06.09.2004 р [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/196_008

22. Мінська Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах 1993 року [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_009#Text

23. Угода про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності 1992 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_076#Text

24. Конвенція про вирішення арбітражним шляхом цивільно-правових спорів, що впливають з відносин економічного і науково-технічного співробітництва 1972 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_570#Text

25. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах

26. 1994 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_009#Text

27. Нью-Йоркська Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень 1958 р.

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_070#Text

28. Європейська Конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж 1961 р https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_069#Text

29. Конвенція про визнання та виконання іноземних судових рішень <https://kac.com.ua/ua/media/konventsiya-pro-viznannya-ta-vikonannya-inozemnih-sudovih-rishen>

30. 10. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України» No 12 від 24.12.1999. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-99>.

31. 11. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України» No 12 від 24.12.1999. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-99>.

Література:

Основна література:

1. Бігун В. А. Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні. *Цивільне судочинство України: основні засади та інститути*: монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2016. С. 823–847.

2. Yu Prytyka, V Komarov, S Kravtsov ‘Reforming the Legislation on the International Commercial Arbitration of Ukraine: Realities or Myths’

2021 3(11) Access to Justice in Eastern Europe 117–128. DOI: 10.33327/AJEE-18-4.3-n000074

3. Визнання та виконання рішень іноземних судів та міжнародних комерційних арбітражів : компендіум / [В. В. Комаров, І. О. Ізарова, С. О. Кравцов та ін.] ; за заг. ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2020. 668 с.

4. Кравцов С. Виконавче провадження як завершальна частина судового розгляду у світлі практики ЄСПЛ та протидія зловживанням процесуальними правами учасників виконавчого провадженн. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2020; 1 (112): 36-43

5. Mykhaylo SHEPITKO, Serhii KRAVTSO. AWARD OF INTERNATIONAL COMMERCIAL ARBITRATION COURT AND ITS PROTECTION BY CRIMINAL LAW MEASURES/ Криміналіст первопечатный No 19/2019, P. 74-85

6. Кравцов С.О. Оспорювання рішень Міжнародного комерційного арбітражу як форма судового контролю національними судами. *Вісник КНУ ім. Т.Шевченка. Юридичні науки*. 3(110) 2019 С. 8-15.

7. Міжнародне приватне право : підручник / [Є. М. Білоусов, І. М. Жуков, В. В. Комаров, І. В. Яковюк та ін.]; за заг. ред. Є. М. Білоусова, І. В. Яковюка. – Харків : Право, 2020. – 408 с.

8. Кравцов С. О. Міжнародний комерційний арбітраж та національні суди: монографія. Харків: Право, 2014. 232 с.

9. Курс цивільного процесу: підручник / В. В. Комаров та ін.; за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2011. 1352 с.

10. Цувіна, Т. А. Визнання та виконання рішень іноземних судів у цивільних справах у контексті практики Європейського суду з прав людини. *Проблеми законності*. 2017. Вип. 138. С. 29–42.

Додаткова література

1. Брагіна М. Юрисдикція визнання та виконання судових рішень у цивільних і комерційних справах в Європейському Союзі. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2015. № 2(40). С. 91–97.
2. Міжнародне приватне право: навч. посібник / Н. В. Аляб'єва та ін.; за ред. С. Г. Кузьменка. Київ: Центр навч. літ., 2010. 316 с.
3. Мінченко Д. А. Юридична природа процедури визнання та виконання рішень іноземних судів та арбітражів. *European political and law discourse*. 2016. Vol. 3, Iss. 4. P. 191–195.
4. Мінченко Д. А. Передумови виникнення та умови реалізації права на визнання та виконання рішень іноземних судів та арбітражі. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2016. № 5. С. 76–81.
5. Мінченко Д.А. Умови виконання рішень іноземних судів в Англії за нормами загального права. *Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. Правознавство*. 2017. Т. 22. Вип. 1 (30). С. 95–105.
6. Морозов Є. Визнання та виконання рішення іноземного суду: арбітражна процедура. *Юридичний вісник України*. 2017. № 25 (23–29 червня). С. 11.
7. Теплюк С. М. Застереження про публічний порядок – підстава для відмови у визнанні і виконанні іноземного арбітражного рішення: підходи міжнародних уніфікованих документів. *Вісник господарського судочинства*. 2016. № 5/6. С. 118–123.

Інтернет-ресурси

- Сайт Ради Європи - <http://www.coe.kiev.ua>
- Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції» - <http://www.justicereformukraine.eu/uk/>
- Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України -
<http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України -
<http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду -
https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України -
<https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України -
<https://minjust.gov.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри цивільного процесу
<https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/57-kafedra-czivilnogo-proczesu.html>

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Визнання та виконання рішень іноземних судів» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);
- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу

навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
------------------------------	-------------------	---	--

навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34